Miljösamverkan Sverige

Nyhetsbrev september 2026

Vi jobbar med den gröna omställningen

Omställningen till ett fossilfritt samhälle måste gå snabbt för att begränsa den globala uppvärmningen och minska risken för allvarliga konsekvenser av klimatförändringarna. Omställningen kommer inte att bli enkel, den kräver stora förändringar i samhället och ett förändrat tankesätt gällande användning av mark, naturresurser, energi och råvaror. Inom Miljösamverkan Sverige har vi under ett antal år arbetat med olika projekt kopplade till den gröna omställningen. Vi har också pågående projekt som kopplar till temat.

Läs mer om projekten i detta nyhetsbrev och ta gärna del av dem i sin helhet på webbplatsen Miljösamverkan Sverige.

Foto: Michael Schwarzenberger/Pixabay

Stöd i ärenden om elnätsutbyggnad

Den el som produceras måste komma ut på elnätet och transporteras vidare genom landet. För att kunna möta den efterfrågan som uppstår i och med den gröna omställningen måste utbyggnaden av elnätet öka kraftigt. Utbyggnaden som förväntas ske de närmaste åren kommer efter en lång period med låg utbyggnadstakt. Elnätskoncessionsärendena har därför varit få och det saknas gemensamma rutiner på länsstyrelserna för hur dessa ärenden ska hanteras när de kommer på remiss från Energimarknadsinspektionen.

Det projekt som vi just nu arbetar med inom området ska bland annat konkretisera de viktigaste sakfrågorna för exempelvis bedömningar och avvägningar men även vilken detaljeringsgrad som är nödvändig i yttranden till Energimarknadsinspektionen. Projektet ska också förtydliga hur fördelningen av ansvar mellan länsstyrelsen och Energimarknadsinspektionen ser ut. Projektet beräknas pågå till och med oktober 2027.

Elnätskoncessioner i tillsyn och prövning, Miljösamverkan Sverige

Foto: Zsuzsa Bóka/Pixabay

Solcellsanläggningar på mark

Det senaste året har det varit en nedgång i anmälningar och ansökningar om solcellsanläggningar. Det är däremot troligt att solceller kommer att bli en betydande del av elproduktionen framöver. Detta innebär att länsstyrelserna kommer att fortsätta hantera ärenden om solcellsanläggningar.

Miljösamverkan Sverige har ett tydligt handläggarstöd för hantering av anmälan av solcellsanläggningar. Än en gång har det i rättspraxis lyfts betydelsen av att länsstyrelserna tar ställning i avvägningen mellan elproduktion och livsmedelsproduktion när det är aktuellt med solcellsanläggningar på jordbruksmark. Miljösamverkan Sveriges handläggarstöd vägleder i hur just den här typen av avvägningar bör göras.

Läs mer om metoder och arbetssätt i handläggarstödet på vår webbplats:

Solcellsanläggningar på mark, Miljösamverkan Sverige

Produktion av vätgas i prövning och tillsyn

Vätgas har under senare år fått en allt tydligare roll som ett sätt att ställa om till ett fossilfritt samhälle. Aktörer med produktion av enorma mängder vätgas är i startgroparna men även ett flertal mindre aktörer. Då det är ett nytt arbetsområde är kunskapen fortfarande relativt låg inom företag och myndigheter om hur verksamheterna ska regleras ur ett miljöbalks- och Sevesohänseende, både vad gäller tillstånd och tillsyn.

Foto: Gerd Altmann/Pixabay

I projektet har vi sammanställt ett stöd för handläggare vid länsstyrelser och kommuner som arbetar med prövning eller tillsyn av anläggningar som producerar eller hanterar vätgas. I olika avsnitt tar vi upp lagstiftning, anläggningar som finns eller planeras i landet, tekniksammanställning samt miljöeffekter och risker med vätgas. Vi har även med exempel på villkor vid tillståndsprövningar och erfarenheter från prövning och tillsyn av vätgasanläggningar.

Produktion av vätgas – i prövning och tillsyn (pdf)

Foto: Petra Edman

Tillsyn av havsbaserad vindkraft

Det finns ett storskaligt behov av el när industrin ställer om till fossilfritt. Det blåser mycket mer på havet än på land och en vindkraftspark till havs kan producera en stor mängd el. Det är en högt prioriterad fråga för regeringen att förbättra förutsättningarna för en effektiv utbyggnad av vindkraft till havs. Regeringen har gett tillstånd till totalt fyra havsbaserade vindkraftsparker. Utvecklingen av vindkraftsparker i både territorialhavet och den ekonomiska zonen innebär utmaningar för länsstyrelsernas tillsynsverksamhet.

Idag saknas en nationell tillsynsvägledning för havsbaserad vindkraft. Detta kan leda till skillnader i hur länsstyrelserna utför tillsyn och bedömer efterlevnad av tillståndsvillkor. Vindkraftsprojekt kräver specialiserad kunskap och tydliga rutiner för att hantera frågor om biologisk mångfald, buller och omgivningspåverkan med mera. Samordning mellan kustlänen behövs och en gemensam struktur för kontrollprogram.

I detta projekt arbetar vi med att ta fram ett handläggarstöd som ska vara till hjälp vid tillsyn av havsbaserad vindkraft. Projektet startade i februari 2026 och beräknas pågå till och med våren 2027.

Tillsyn av havsbaserad vindkraft, Miljösamverkan Sverige

Samsyn om inventeringskrav vid ny miljöfarlig verksamhet

Foto: Kristina Höök Patriksson

Vid nyetablering av miljöfarlig verksamhet behövs ofta omfattande naturinventeringar för att tillståndsansökan ska kunna prövas. Det blir särskilt tydligt i verksamheter inom den gröna omställningen, till exempel vindkraft, solcellsparker och batterifabriker. Det är verksamheter som är ytkrävande och ofta ska etableras i skogs- eller odlingslandskap, det vill säga där naturen finns. Länsstyrelserna behöver se över och ensa sitt sätt att rekommendera och ge
råd om behövliga naturinventeringar inför prövning av miljöfarlig verksamhet.

I projektet fokuserar vi särskilt på inventeringskrav i samband med etablering av landbaserad vindkraft, solcellsparker, bergtäkter samt ytkrävande annan miljöfarlig verksamhet. Projektet beräknas pågå till och med våren 2027.

Samsyn om inventeringskrav vid nyetablering av miljöfarlig verksamhet, Miljösamverkan Sverige

Om nyhetsbrevet

Miljösamverkan Sverige är en samverkansorganisation för länsstyrelserna, Naturvårdsverket, Jordbruksverket samt Havs- och vattenmyndigheten. Vår verksamhet är inriktad på tillsyns- och prövningsfrågor som rör miljöbalken och närliggande lagstiftningar.

Ansvarig utgivare: Miljösamverkan Sverige, miljosamverkansverige@lansstyrelsen.se

Har du fått detta mail vidarebefordrat?
Starta en egen prenumeration här.

Så hanterar vi dina personuppgifter
Avregistrera prenumeration

Följ oss i sociala medier

Dela detta utskick